

Nr 336

Av herr **Rubbestad**, om tillsättande av en parlamentarisk kommitté för förhandlingar angående statstjänstemännens lönefrågor.

Vid 1958 års vårriksdag fattades av riksdagen ett enhälligt och mycket glädjefullt beslut nämligen beslutet om den successiva höjningen av den allmänna folkpensionen fram till år 1968. Man fäster sig särskilt vid departementschefens uttalande i propositionen nr 55 då han säger: »Jag har funnit att folkpensioneringen även i framtiden måste finnas kvar som en hela folket omfattande pensionering. Den bör tjänstgöra som en bottenpensionering i vårt framtida pensionssystem.»

I samma proposition vidrör han också finansieringsbestämmelserna för denna sak och yttrar därvid: »I enlighet med pensionsberedningens förslag förordar jag att en höjning av pensionsavgiften från 2,5 till 4 procent av den taxerade inkomsten sker från 1959. Vidare föreslår jag att avgiftens maximibelopp sättes generellt till 600 kronor.»

Särskilda utskottet uttalade beträffande denna fråga i sitt utlåtande nr 1 följande:

I fråga om finansiering av höjningen ansluter sig utskottet till vad departementschefen i ämnet anfört och tillstyrker, att pensionsavgiften höjes till 4 procent av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten. Utskottet har icke heller något att erinra mot att maximibeloppet sättes lika för ogift och för två makar, enär detta överensstämmer med de aktuella familjepolitiska strävandena att lätta familjens bördor och dessutom medför vissa fördelar ur beskattningssynpunkt.

Utskottet finner den föreslagna övre inkomstgränsen för folkpensionsavgiften, 15 000 kronor taxerad inkomst, väl avvägd. Avgiftens maximibelopp blir härigenom 600 kronor såväl för ogift som för två makar. Utskottet tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts förslag om ändring av 19 § 2 mom. folkpensioneringslagen.

Inget undantag från dessa regler föreslogs för någon enskild individ eller för någon befolkningsgrupp. Alla med vissa inkomster skulle finna sig i dessa bestämmelser utan undantag.

Man blir därför ganska överraskad, när man får veta att statens tjänstemän genom förhandlingar i fjol höst blivit lösta från dessa förpliktelser om erläggande av pensionsavgifter. Enligt propositionerna 157 och 158 vid fjolårets riksdag har tillkännagivits, att de statsanställda i folkpensionsavgifter endast skola betala 1,8 procent av den taxerade inkomsten i pensionsskatt. För vad som därutöver erlägges, erhålla tjänstemännen kompensation. Kungl. Maj:t har den 28 november 1958 utfärdat kungörelse an-

gående kompensation till vissa statsanställda m. fl. för förhöjd pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering. Enligt 5 § i kungörelsen skall kostnad för avgiftspension, som utbetalas av statlig myndighet, bestridas från samma anslagspost som kostnaden för lönen till tjänstemannen för december 1958. Följaktligen finner man nu i alla huvudtitlarna i anslutning till anslagssummor för löneändamål en anslagspost under rubriken »*Kompensation för höjda folkpensionsavgifter*», som avser just dylika summor till ibland mycket stora belopp. Sålunda kan påpekas att i fjärde huvudtiteln är en summa av 3,2 miljoner kronor avsedda för detta ändamål, och under elfte huvudtiteln finnes vid en enda post »*Sinnessjukvårdsanstalter*» ett anslag på inte mindre än 848 000 kronor för samma sak. Inalles kan man inom hela statsverkspropositionen räkna med en ny sammanlagd utgift för detta ändamål på mellan 20 à 30 miljoner kronor.

Man kan verkligen ställa frågan, hur det varit möjligt att en sådan åtgärd kunnat genomföras med hänsyn till de uttalanden som äro gjorda både av vederbörande departementschef och av riksdagen i samband med folkpensionsfrågans genomförande. Svaret måste bliva att det torde bero på systemet att det är uteslutande tjänstemän som förhandla på båda sidor om bordet. Hade det funnits en objektiv parlamentarisk kommitté, skulle man föreställa sig att ett dylikt resultat icke kunnat vara möjligt.

Visserligen skola kostnaderna för folkpensioneringen icke enbart finansieras genom folkpensionsavgifter, men det är självklart att blir det alltför många, som befrias från avgiftsbetalningen, kommer genomförandet av reformen att försvåras. Ur denna synpunkt är därför beklagligt att denna fråga blivit löst på det sätt som skett. Men även ur administrativ synpunkt har denna fråga vissa nackdelar, som borde ha kunnat lösas på ett enklare sätt utan sammanblandning med folkpensionsavgifterna.

Skulle det emellertid anses rimligt att statens tjänstemän befrias från erläggande av vissa folkpensionsavgifter — vilket jag anser vara felaktigt, då enligt min mening alla medborgare i detta land solidariskt böra bära kostnaderna för folkpensionen — borde detta kunna ordnas på ett enklare sätt än det nu gällande, t. ex. genom fixerande av vissa schablonbelopp. Det viktigaste härvid, ävensom beträffande lönefrågor i allmänhet för stats-tjänstemän, är att det blir tillsatt en parlamentarisk kommitté, som kan förhandla om dessa frågor på ett fullt objektiva sätt.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om tillsättande av en parlamentarisk kommitté, som skall fungera som förhandlande part när det gäller statstjänstemännens lönefrågor.

Stockholm den 27 januari 1959

Axel Rubbestad